

فوق بحران در بازار مستمري

دولت برنامه افزایش حق بیمه به میزان ۵ درصد را بررسی می کند

می بخشد. با توجه به افزایش میانگین سنی جمعیت و پدیده سالمندی در ایران، می توان انتظار داشت که با بالا رفتن تعداد بازنشستگان، تعداد بازماندگان نیز به تبع آن افزایش پیدا کند که همین امر سبب افزایش هزینه های مربوط به مستمري سازمان شده که به بروز بحران و کاهش پایداری صندوق منجر می شود.

با افزایش تعداد مستمري بگيران، مخارج سیستم افزایش می یابد و همزمان درآمدها و تعداد افرادی که به سیستم حق بیمه می پردازند کم می شود. این فرایند جمعیتی، محصول مشترک دو پدیده متفاوت، اما کاملاً مرتبط با کاهش نرخ زادوولد و افزایش امید به زندگی است.

شرایط اغلب صندوق ها بحرانی است

نسبت پشتیبانی یعنی نسبت تعداد بیمه پردازان به مستمري بگيران صندوق های بازنشستگی؛ در حالت مطلوب بین ۵ تا ۷ و حداقل آن برای جلوگیری از ورشکستگی صندوق ها ۴ است. به طور مثال اگر ۲۰ درصد حقوق بیمه پردازی یک کارمند به حق بیمه اختصاص یابد و دریافتی یک بازنشسته ۹۰ درصد حقوق یک کارمند باشد، باید به ازای هر بازنشسته بیش از چهار نفر حق بیمه بپردازند تا بتوان پس از کسر دستمزد کارکنان صندوق، مقرری بازنشسته را پرداخت کرد.

با در نظر گرفتن میانگین نسبت پشتیبانی بیمه شدگان کشور، وضعیت اغلب صندوق های بازنشستگی بحرانی است. سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین صندوق بازنشستگی کشور در حال حاضر و براساس داده های سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵/۱ میلیون بیمه شده اصلی و نزدیک به سه میلیون و ششصد هزار نفر مستمري بگیر دارد. بنابراین نسبت پشتیبانی این سازمان ۴/۲ است که نزدیک به حداقل نسبت پشتیبانی برای عدم ورشکستگی یک سازمان بیمه ای است. صندوق بازنشستگی کشوری که پس از سازمان تأمین اجتماعی بزرگترین صندوق بازنشستگی محسوب می شود، در سال ۱۴۰۰ حدود ۹۲۵ هزار نفر بیمه شده و یک میلیون و ۵۸۰ هزار بازنشسته داشته. بنابراین نسبت پشتیبانی این صندوق در این سال حدود ۰/۵۹ است که نشان دهنده وضعیت فوق بحرانی آن است.

اعتبارات صندوق بازنشستگی بالاتر از بودجه دستگاه های دولتی

براساس جداول بودجه، میزان اعتبارات دریافتی صندوق ها از حدود ۳۰ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۳ به ۲۱۷ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ رسیده و در بودجه سال جاری برای حمایت از صندوق های بازنشستگی بیش از ۴۵۳ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده که ۲۵۶ هزار میلیارد تومان مربوط به صندوق بازنشستگی کشوری، ۱۳۲ هزار میلیارد تومان جهت کمک به صندوق تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و ۱۴/۳ هزار میلیارد تومان بابت صندوق بازنشستگی فولاد و وزارت اطلاعات تعیین شده است.

درواقع اعتبار عمومی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بیش از ۳۱۰ هزار میلیارد تومان است و بیشترین اعتبارات عمومی را در بین وزارتخانه ها دارد. اما از این رقم بیش از ۲۵۶ هزار میلیارد تومان متعلق به صندوق بازنشستگی کشوری است. به این ترتیب اکثر توان مالی این وزارتخانه صرف کمک به ناترازی صندوق بازنشستگی می شود و در مقابل توان پیشبرد برنامه های مهم مانند سیاست های حمایتی کم می شود.

سازمان تأمین اجتماعی نیز به عنوان صندوقی که سهم ۷۰ درصدی در نظام بازنشستگی کشور دارد، در سال های آینده با بحران منابع روبه رو می شود. بر اساس پیش بینی مرکز پژوهش های مجلس نسبت منابع به مصارف در سال ۱۴۲۰ به ۰/۸۶ و در سال ۱۴۳۰ به ۰/۸۲ سقوط می کند؛ مواردی مثل جمعیت، سرمایه و مدیریت دارایی، جریان نقدی و مطالبات و جریان سلامت از مهمترین عوامل زمینه ساز این سقوط است.

روند پیش بینی جمعیت بازنشستگان صندوق تأمین اجتماعی با فرض حاکم بودن شرایط فعلی بر کشور نشان می دهد که تا سال ۱۴۳۰ تعداد مستمري بگيران سازمان به حدود ۷ میلیون نفر خواهد رسید، اما حق بیمه پردازان در حدود ۱۵ میلیون نفر خواهد بود. به عبارت دیگر، با پیر شدن جمعیت ایران، شاهد افزایش چشمگیر تعداد بازنشستگان سازمان خواهیم بود که همین امر باعث خواهد شد تا هزینه های سازمان به شدت افزایش پیدا کرده و نسبت پشتیبانی که همان نسبت تعداد بیمه شدگان به مستمري بگيران است، کاهش یابد که روند ناپایداری صندوق را شتاب

با در نظر گرفتن میانگین نسبت پشتیبانی بیمه شدگان کشور، وضعیت اغلب صندوق های بازنشستگی بحرانی است. سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگترین صندوق بازنشستگی کشور در حال حاضر و براساس داده های سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵/۱ میلیون بیمه شده اصلی و نزدیک به سه میلیون و ششصد هزار نفر مستمري بگیر دارد. بنابراین نسبت پشتیبانی این سازمان ۴/۲ است که نزدیک به حداقل نسبت پشتیبانی برای عدم ورشکستگی یک سازمان بیمه ای است

گروه اقتصاد: مشکلات صندوق های بازنشستگی به طرز نگران کننده ای عمق پیدا کرده و باعث وابستگی ۴۵۰ هزار میلیارد تومانی آنها به بودجه کشور شده است. در صورتی که روند مدیریت صندوق ها و قوانین مرتبط با آنها به همین منوال ادامه یابد، تا سال ۱۴۲۰ به وضعیت فوق بحران در بازار مستمري خواهیم رسید.

برای تغییر این شرایط در برنامه هفتم مصوب شد، متوسط طول کار یعنی سال های بیمه پردازی، افزایش پیدا کند. این مصوبه به تدریج از سال ۱۴۰۵ سال های بیمه پردازی را افزایش می دهد. هر چند با افزایش متوسط سال های بیمه پردازی و به تبع آن کاهش سال های بهره مندی از مستمري، پایداری صندوق بازنشستگی بهتر می شود اما به نظر می رسد به دلیل ناکافی بودن این منابع، افزایش حق بیمه نیز در دستور بررسی دولت باشد.

آنچه از محافل کارشناسی شنیده می شود اینکه افزایش حق بیمه به میزان ۵ درصد مدنظر است اما به دلیل ملاحظات اجتماعی و سیاسی این افزایش به صورت تدریجی و خزنده اجرا می شود.

چهار صندوق اصلی وابسته به بودجه در ایران ۱۸ صندوق بازنشستگی وجود دارد که در مجموع ۲۴ میلیون مشترک و مستمري بگیر اصلی را تحت پوشش دارند. از این ۱۸ صندوق در حال حاضر چهار صندوق توان پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان خود را از طریق منابع در اختیارشان ندارند. به همین دلیل دولت در بودجه سالانه ارقامی را برای کمک به این صندوق ها پیش بینی می کند.

از بین صندوق های بازنشستگی، صندوق بازنشستگی کشوری، سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح، صندوق بازنشستگی فولاد و صندوق وزارت اطلاعات از طریق منابع داخلی خود توان پرداخت حقوق و مزایای بازنشستگان خود را ندارند و در بودجه های سالانه به صورت مستقیم مبالغ قابل توجهی به آنها اختصاص می یابد. برخی صندوق های دستگاهی نیز همین وضعیت را دارند اما کمبود درآمد آنها از طریق دستگاه مادر مثل صداوسیما یا سازمان هواپیمایی جبران می شود. بنابراین ارقام کمک به آنها به طور شفاف در بودجه عمومی نمی آید.

تغییر سقف معافیت مالیاتی حقوق

وزیر اقتصاد از پیشنهاد دو برابر شدن معافیت مالیاتی حقوق و افزایش سقف معافیت به ۲۴ میلیون تومان در بودجه ۱۴۰۴ خبر داد. به گزارش خبرنگار اقتصادی خبرگزاری تسنیم، عبدالناصر همتی، وزیر امور اقتصادی و دارایی در پیامی نوشت: در راستای تأکیدات رئیس جمهور محترم مبنی بر حمایت از حقوق بگيران و ایجاد عدالت مالیاتی، وزارت امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد دوبرابر شدن سقف معافیت مالیاتی حقوق بگيران نسبت به سال جاری، یعنی تا ۲۴ میلیون تومان را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ ارائه کرد. لازم به توضیح است براساس قانون بودجه سال ۱۴۰۳ سقف معافیت مالیات حقوق، ۱۲ میلیون تومان در ماه معادل ۱۴۴ میلیون تومان در سال پیش بینی شده بود. این مبلغ نشان می دهد که فرد در چه گروه حقوقی از نظر درآمد قرار می گیرد.

تخصیص سهمیه بنزین به کد ملی

مصرف بنزین در کشور به شدت بالاست و باید شیوه سهمیه بندی تغییر کند. علی شیرین زاد، عضو کمیسیون کشاورزی مجلس در گفت و گو با مهر درباره مشکلات به وجود آمده در شیوه تخصیص و تأمین بنزین مورد نیاز کشور گفت: «اکنون بنزین به خودروها تخصیص داده می شود، اما خانواده هایی که خودرو ندارند، مجبورند کرایه های بالاتری پرداخت کنند. پیشنهاد ما این است که به جای تخصیص بنزین به خودروها، آن را به کد ملی مصرف کنندگان واقعی بدهیم تا عدالت بیشتری برقرار شود.» عضو کمیسیون کشاورزی مجلس بیان کرد: این شیوه فعلی تخصیص بنزین باعث شده که یارانه پنهان بنزین فقط به خودروی ۵۰ درصد افراد جامعه تعلق بگیرد و افرادی که عمدتاً هم جزء اقشار پایین و نیازمند یارانه هستند از این یارانه بنزین برخوردار نشوند. به گفته او ما حتی بیشتر از نیاز مصرف داخلی، توانایی تولید بنزین داریم. اما به دلایل تصمیم گیری های غلط در گذشته، در حال حاضر به واردات بنزین وابسته شده ایم.

برنامه کاهش ناترازی برق

برنامه ریزی هایی برای اجرای ۱۴ مگا پروژه صنعت برق با هدف کاهش ناترازی در اوج بار سال ۱۴۰۴، صورت گرفته است. به گزارش مهر، همایون حائری، معاون وزیر نیرو گفت: وزارت نیرو با هدف کاهش ناترازی برق در اوج بار سال آینده ۱۴ مگا پروژه را برنامه ریزی کرده است که ۶ مورد آن به تولید و توسعه ظرفیت نیروگاهی، ۲ پروژه به توسعه شبکه برق، ۲ پروژه به تأمین مالی، ۳ پروژه به مدیریت و بهینه سازی مصرف و یک پروژه به استفاده حداکثری از قابلیت های شبکه اختصاص دارد. او اظهار داشت: احداث نیروگاه جدید حرارتی، انجام به موقع و کامل تعمیرات نیروگاه ها، ارتقا و رفع محدودیت واحدهای نیروگاهی موجود، احداث نیروگاه های تجدیدپذیر، استفاده حداکثری از تولید برق نیروگاه های صنایع و حفظ منابع آبی و در مدار بودن کامل نیروگاه های برقی از جمله اقداماتی است که برای افزایش ظرفیت تولید برق کشور اجرایی خواهد شد.